

چای

سمیه ملاتبار
نویسنده

خوزستان

شاید بیشترین وانت‌های حامل هندوانه برای شب یلدا در اهواز دیده شوند. در بسیاری از نقاط این شهر، وانت‌بارهای حامل هندوانه و خربزه دیده می‌شوند که مردم را به خرید آنها دعوت می‌کنند و شور و حال خاصی میان مردم این شهر برای برگزاری آیین شب یلدا به وجود می‌آورند. مردم خوزستان تا سحرانتظار می‌کشند تا از قارون افسانه‌ای استقبال کنند. قارون در لباس هیبزمشکن برای خانواده‌های فقیر تکه‌های چوب می‌آورد. این چوب‌ها به طلا تبدیل می‌شوند و برای آن خانواده، ثروت و برکت به همراه دارد.

هرمزگان

مردمان هرمزگان هم همگی به دور هم غذاهای سنتی درست کرده و خوش می‌گذرانند. می‌توان از این سنت غذایی نان رگاک و درست کردن غذایی به نام سوراغ و مهبایوه که بعد از تهیه به همراه نانی میل می‌شود نام برد. غذا دیگری که در این شب مورد استقبال هرمزگانی‌ها قرار گرفته هواری ماهی و قلیه ماهی است که خوردن آن در جمع صمیمی و گرم خانواده صفا می‌دارد. این مردمان سیه چرده جنوب با زدن سازهای بادی به شادی و پایکوبی می‌پردازند و آخرین روز پاییز را با شادی پشت سر می‌گذارند.

کهگیلویه و بویراحمد

در کهگیلویه و بویراحمد، اعضای خانواده دور هم جمع می‌شوند تا پیرترین و دوست‌داشتنی‌ترین فرد خانواده برای شان متیل بگویند. متیل داستانی افسانه‌ای و طولانی است که نسل به نسل و به‌طور شفاهی از گذشتگان به ارث رسیده است. مثل داستان معروف دو برادر که در اصطلاح محلی به نام‌های

که از یک ماه قبل برای یک آیین سنتی پول خاصی ذخیره کنیم که مبادا سفره‌مان کوچک‌تر و لاغرتر باشد خدای نکرده.

بنشینیم دورهم همان جا هندوانه را بزینیم زمین قاچ کنیم و ببینیم چه سفید است و بخندیم. اناری هم اگر داشتیم دورهم دانه کنیم. این یک شب را فقط روی خوردن تمرکز نکنیم. همدیگر را ببینیم، از هم بشنویم و حافظ، سعدی یا پروین و یا هر کتاب قشنگی که دوست داریم را به بهانه تقال بلند بلند بخوانیم تا فرزندان کوچک خانه از موسیقی کلام شاعر به وجد بیایند و مثلاً بگویند برایم حافظ بخرد.

در شب یلدا، بزرگ‌ترها با کودکان همبازی می‌شوند؛ پریا پوچ، دزدبازی و مشاعره از جمله بازی‌هایی است که در شب چله در مناطق مختلف استان انجام می‌شود

«احمعیل و مهمعیل»؛ دو مرد قوی هیکل و بزرگ که به سفارش مادرشان به کوه می‌روند و بر بلندترین قسمت کوه قرار می‌گیرند و آتشی که در دست دارند را با تمام قدرت به هوا پرتاب می‌کنند؛ اگر آن آتش به خشکی خورد، متأسفانه زمستانی سرد و خشک در پیش است که خسارات فراوانی به کشاورزان و دامداران وارد می‌شود و مردم نگران و آشفتگی می‌شوند، اما اگر آن جلوس یا آتش به دریا خورد، زمستانی پراز بارش برف و باران و سالی سرشار از نعمت‌های خداوند در پیش است و سال رونق کشاورزی است که مردم زمستان سخت و طاقت‌فرسا را به امید بهاری پر بار به پایان می‌رسانند. در این شب به نیت بارش برف و سفیدی زمستان، آتش‌های محلی مثل شیربرنج و یا دووا (آش دوغ) در تشت‌های بزرگ می‌پزند تا جو آبگوی جمعیت زیاد اعضای خانواده باشد و اعتقاد دارند چون از اوایل شروع فصل سرما غذای داغ و گرم می‌پزند در این شب باید غذایی مثل آش دوغ درست کنند. شام شب یلدا معمولاً غذاهای سنتی مانند آش کارده، شله بادام و شله ماش است که البته در سال‌های اخیر به غذاهایی مانند کباب و غذاهای امروزی تغییر شکل یافته است.

پذیرایی از میهمانان با آجیل‌های محلی مانند کلخنگ، مغزبنه، گندم برشته، کنجد بوداده، انجیر و مویز خشک انجام می‌گیرد. آیین کاسه‌بهره یا بردن غذا برای همسایه‌ها و نیازمندان یکی دیگر از آیین‌های سنتی مردم این دیار است که نه تنها در شب یلدا بلکه در همه ایام سال بین مردم کهگیلویه و بویراحمد رایج است.

یادمان بماند شب چله باید مایه خوشی باشد نه اسباب عزای «چی بپزم»، «چی ببوشم»، «چی بخرم»، «چی بخورم». قرار نیست

